

Wyrok z dnia 11 lutego 1999 r.

II UKN 325/98

Na podstawie art. 393¹⁹ w związku z art. 329 KPC Sąd Najwyższy jest uprawniony do zażądania sporządzenia uzasadnienia prawomocnego wyroku sądu pierwszej instancji, od którego wniesiona została kasacja przewidziana w art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Andrzej Kijowski, Sędziowie SN: Zbigniew Myszkowski, Maria Tyszel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Iwony Kaszczyszyn, po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 1999 r. sprawy z wniosku Teresy F. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 1 grudnia 1997 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Okręgowemu Sądowi-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. decyzją z dnia 16 sierpnia 1996 r. odmówił Teresie F., urodzonej 10 lipca 1968 r., przyznania prawa do renty inwalidzkiej, ponieważ Obwodowa Komisja Lekarska do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia zaliczając ją - w wyniku badania lekarskiego - do II grupy inwalidów stwierdziła, że inwalidztwo wnioskodawczynie powstałe przed podjęciem przez nią zatrudnienia, nie uległo pogorszeniu w czasie jego wykonywania względnie przed upływem 18 miesięcy od jego ustania. Ponadto organ rentowy uznał, że wnioskodawczynie nie

wykazała wymaganych 5 lat zatrudnienia łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi, a jedynie 3 lata przypadające przed zgłoszeniem wniosku o rentę.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie, po rozpoznaniu odwołania wnioskodawczynie, wyrokiem z dnia 1 grudnia 1997 r. [...] odwołanie to oddalił.

Wyrok ten zaskarżył kasacją Minister Sprawiedliwości i na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustawy (Dz.U. Nr 43, poz. 189) wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 224 § 1, art. 316 § 1 KPC oraz art. 33 w związku z art. 32 i 34 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 sierpnia 1997 r.

Rozpoznając kasację Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Kasacja została sporządzona bez zapoznania się z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku, ponieważ żadna ze stron nie złożyła stosownego wniosku. Na podstawie art. 393¹⁹ w związku z art. 329 KPC Sąd Najwyższy jest uprawniony do zażądania sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Skoro bowiem ustawodawca wskazał początek rozpoczęcia biegu terminu do sporządzenia uzasadnienia w sytuacji, gdy wniosek taki nie był zgłoszony lecz wyrok został zaskarżony, uzasadniony jest pogląd, że przepis ten ma zastosowanie nie tylko w razie wniesienia apelacji lecz również wówczas, gdy - na podstawie art. 12 ust. 1 lub 3 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego... (Dz.U. Nr 43, poz. 189) - kasacją zostanie zaskarżony prawomocny wyrok Sądu pierwszej instancji.

Sporządzone uzasadnienie nie spełnia wymogów z art. 328 § 2 KPC. Sąd powtórzył stanowisko organu rentowego stwierdzając, że wnioskodawczynie wykazała jedynie 3-letni okres zatrudnienia w latach 1985-1998. Nie ustosunkował się do ewentualności uwzględnienia okresu przerwy w pracy na wychowanie dziecka, a zaliczenie tego okresu nieskładkowego w odpowiednim wymiarze może mieć znaczenie

dla oceny uprawnień wnioskodawczynie do renty inwalidzkiej na podstawie art. 32 w związku z art. 33 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. Sąd powtórzył też treść orzeczenia Obwodowej Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia, którym wnioskodawczynie została zaliczona do II grupy inwalidów i uznano, że inwalidztwo to nie uległo pogorszeniu przed dniem 1 marca 1990 r., nie wyjaśnił jednak dlaczego ta właśnie data i pogorszenie inwalidztwa mają istotne znaczenie.

Sąd nie przeprowadził żadnego postępowania dowodowego i dla oceny stanu zdrowia wnioskodawczynie oraz jej inwalidztwa nie poczynił własnych ustaleń. Sąd zupełnie pominął, że w wieloletniej praktyce sądów ubezpieczeń społecznych a także w orzecznictwie b. Trybunału Ubezpieczeń i Sądu Najwyższego istnieje utrwalona praktyka, że zarówno ustalanie powstania inwalidztwa na okres wsteczny, jak i jego pogorszenia (poprawy) następuje z uwzględnieniem dokumentacji lekarskiej pochodzącej z okresu, na który ma być ustalona ta data względnie z okresu, w którym nastąpiła zmiana w stanie inwalidztwa. Dokumentację tę należy uzyskać przed zasięgnięciem opinii biegłych i zalecić, by ustosunkowali się do niej w swej opinii. Przypomnienie to jest truizmem lecz upoważnia do niego zarówno zaniechanie przez Sąd przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego w sprawie, jak i sposób uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Uzasadnienie to nie spełnia wymagań z art. 328 § 1 KPC również w zakresie podstawy prawnej rozstrzygnięcia; ogranicza się jedynie do wskazania zastosowanego przepisu bez jego przytoczenia i wyjaśnienia.

Sąd Najwyższy uznaje więc za słuszne i usprawiedliwione zarzuty naruszenia wszystkich przepisów wskazanych w kasacji i uznaje za własne wskazania dotyczące przeprowadzenia postępowania dowodowego zawarte w uzasadnieniu kasacji, a także w całej rozciągłości podziela zaprezentowaną wykładnię art. 32, 33 i 34 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Na podstawie art. 393¹⁹ w związku z art. 386 § 6 KPC Sąd pierwszej instancji przeprowadzi postępowanie dowodowe w zakresie wskazanym w kasacji i dopiero wówczas wyda rozstrzygnięcie stosowne do tej wykładni.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====